

L'EXEMPLARITAT DE PAU VILA

El Mestre Pau Vila entrevistat per l'autor.

Em plau fer unes lletres per aquest número monogràfic, perquè encara ser-vem viu l'escalf humà del Mestre Pau Vila, en ocasió de la nostra darrera conversa amb ell a casa dels bons amics Camil Fàbregas i Maria Moix, amb motiu de l'entrevista que ens concedí per a facilitar-nos unes dades personals destinades a completar les seves notes biogràfiques per al nostre Diccionari Biogràfic de Sabadellencs.

Però tenint en compte el nombre considerable de prestigioses plomes del món de les lletres, de la ciència, i de la política catalana, que n'han parlat amb abundància, nosaltres ens limitarem simplement a fer-ne unes pinzellades com a tribut d'afecte i admiració envers la seva gran personalitat humana i a la seva valuosa obra pedagògica.

Pau Vila i Dinarès va néixer a Sabadell, el 29 de juny de l'any 1881, a l'escalf d'una modesta família de teixidors. Els seus pares foren Pere Vila i Antònia Dinarès, dels quals n'heretà la bondat i la laboriositat. Es maridà amb Emília Comaposada i Vendrell, la qual, a més d'ésser una excel·lent esposa i mare, fou una companya entranyable en el llarg camí de la seva vida. L'ur matrimoni fruità dos fills: Maria i Marc Aureli.

Com ja s'ha dit i s'ha repetit diverses vegades, Pau Vila, en el curs de la seva infantesa i juvenesa, passà per diverses escoles d'ateneus i centres obrers.

Quan tenia 24 anys, organitzà i realitzà el seu primer assaig amb la creació de l'escola Horaciana. L'any 1912, completà la seva formació pedagògica a l'Institut Rousseau de Ginebra i, més tard, passà per l'Institut de Geografia, de Grenoble on adquirí la formació que havia de transformar-lo en el primer geògraf de Catalunya.

Dedicà tota la seva vida a l'estudi i fou un incansable treballador en el camp de la pedagogia. Estimà i fou estimat. Sembrà bona llavor i recollí bons fruits.

El seu record s'agermana amb el d'aquell altre Pau, qui, com ell, fou un símbol de la Catalunya immortal. L'un,

com a geògraf i pedagog i l'altre, com a violoncel·lista i compositor, són dos il·lustres catalans que han dedicat quasi un segle de vida, cada un, a fer honor al seu nom de PAU. El lema de Pau, Justícia i Llibertat, ens recordarà sempre aquests dos il·lustres patricis universals que en vida foren PAU VILA i PAU CASALS.

L'obra del Mestre Pau Vila ha estat reconeguda amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Medalla d'Or de la ciutat de Barcelona i Doctorat Honoris Causa de la Universitat Autònoma de Barcelona, a més de títols i distincions similars a Veneçuela i altres llocs d'Amèrica, Europa i Països Catalans, sense que hi manqui la seva ciutat nadiua, Sabadell, que a través de les entitats més significatives, li atorgà la Medalla d'Or de la ciutat. També rebé altres distincions honorífiques d'altres entitats culturals, sens oblidar que el seu nom honora un Institut d'Ensenyament Mitjà i també el d'una ronda de la nostra xarxa urbana.

Cal no oblidar que en tot moment fou un model de dignitat, de civisme i d'insubornable catalanitat. En la centenària vida de Pau Vila, no hi hagué mai un moment de deserció ni de claudicació de tot allò que professà fins a l'últim moment, quan, pronunciant els darrers mots de Llibertat, Llibertat, Llibertat! exhalà l'últim sospir, deixant aquesta vida terrenal per a volar envers els camins de l'infinit. Això succeïa el dia 15 d'agost d'aquest memorable any 1980, i el seu enterrament fou una clara demostració de com el poble treballador i intel·lectual de Catalunya sentia en la seva ànima per pèrdua d'aquest venerable centenari que s'havia guanyat l'admiraació i l'estima de tots.

En el comiat, i enmig d'una gran multitud, hi estaven presents les primeres autoritats catalanes de la Generalitat, del Parlament i de l'Ajuntament, d'entre moltes d'altres, com també les personalitats més representatives del món de les lletres, de les arts, de les ciències i de la política catalana. Hi estava present

també, l'Honorable Sr. Josep Tarradellas, gran amic del Mestre Pau Vila. El comiat fou un testimoni eloqüent de com era estimada i venerada la seva gran figura humana i pedagògica.

Ara que ell no està físicament amb nosaltres, volem recordar unes paraules seves adreçades a un auditori de joves, als quals els deia: "...En el camp del pensament i, més, en el de l'acció, conteniu-vos...". "...I encara us diria que, per cap aplegament espiritual o polític, no per això heu de deixar de sentir-vos ciutadans afectats pels problemes de llibertat, de justícia i de nacionalitat..."

Ell havia dit, moltes vegades, que la geografia, s'aprèn més amb els peus que amb el cap. Però, ell, l'havia estudiada a fons de les dues maneres, amb el cap i amb els peus. Per això devingué el més gran geògraf del nostre país.

Segurament no ignorava aquell savi proverbi xinès que diu: "...La més llarga caminada comença amb el primer pas..." Pau Vila, des que començà a donar els primers passos, es preparà per a una llarga caminada que possiblement no esperava que arribés a centenària. Però caminà sempre amb pas segur, seguint el camí que el conduiria a la fita que s'havia proposat de jove i que no era altra que la d'assolir el bagatge indispensable per contribuir a dotar la Humanitat, del tresor més preat com és la cultura. Aquesta fou la seva millor riquesa i és el llegat que ens ha deixat per a poder construir un món de Pau, de Justícia, de Progrés i de Llibertat.

Esperem que els seus fidels i eficients col·laboradors, Lluís Casassas, Lluís Solé i Sabarís, o el seu propi fill Marc Aureli, o qui sigui, ens proporcionin el goig de poder llegir i assaborir ben aviat, l'extensa i rica biografia del Mestre Pau Vila. Serà una valuosa contribució a la bibliografia catalana, i la seva lectura significarà un estímulo valuosíssim per les actuals i posteriors generacions.

Ricard Simó i Bach